

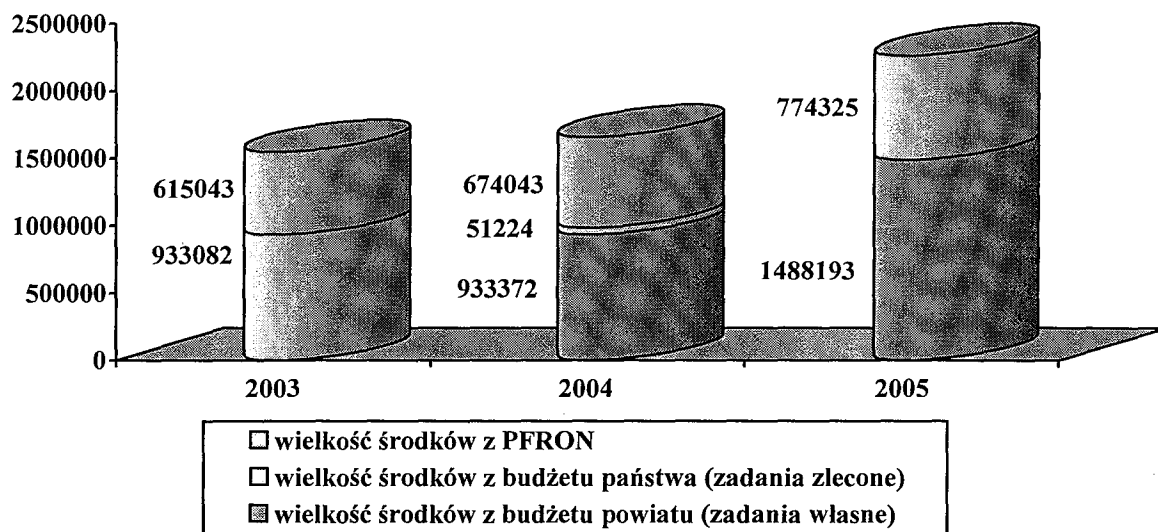
- 4) zapewnienie opieki i wychowania dzieciom całkowicie lub częściowo pozbawionym opieki rodziców, w szczególności przez organizowanie i prowadzenie ośrodków adopcyjno-opiekuńczych, placówek opiekuńczo-wychowawczych, dla dzieci i młodzieży, w tym placówek wsparcia dziennego o zasięgu ponadgminnym, a także tworzenie i wdrażanie programów pomocy dziecku i rodzinie;
- 5) pokrywanie kosztów utrzymania dzieci z terenu powiatu, umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych i w rodzinach zastępczych, również na terenie innego powiatu;
- 6) przyznawanie pomocy pieniężnej na usamodzielnienie oraz na kontynuowanie nauki osobom opuszczającym placówki opiekuńczo-wychowawcze typu rodzinnego i socjalizacyjnego, domy pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie, domy dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży, rodziny zastępcze oraz schroniska dla nieletnich, zakłady poprawcze, specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze lub młodzieżowe ośrodki wychowawcze;
- 7) pomoc w integracji ze środowiskiem osób mających trudności w przystosowaniu się do życia, młodzieży opuszczającej placówki opiekuńczo-wychowawcze typu rodzinnego i socjalizacyjnego, domy pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie, domy dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży, rodziny zastępcze oraz schroniska dla nieletnich, zakłady poprawcze, specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze lub młodzieżowe ośrodki wychowawcze, mających braki w przystosowaniu się;
- 8) pomoc osobom mającym trudności w integracji ze środowiskiem, które otrzymały status uchodźcy;
- 9) pomoc osobom mającym trudności w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu z zakładu karnego;
- 10) prowadzenie i rozwój infrastruktury domów pomocy społecznej o zasięgu ponadgminnym oraz umieszczanie w nich skierowanych osób;
- 11) prowadzenie mieszkań chronionych dla osób z terenu więcej niż jednej gminy oraz powiatowych ośrodków wsparcia, w tym domów dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży, z wyłączeniem środowiskowych domów samopomocy i innych ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
- 12) prowadzenie ośrodków interwencji kryzysowej;
- 13) udzielanie informacji o prawach i uprawnieniach;
- 14) szkolenie i doskonalenie zawodowe kadr pomocy społecznej z terenu powiatu;
- 15) doradztwo metodyczne dla kierowników i pracowników jednostek organizacyjnych pomocy społecznej z terenu powiatu;

- 16) podejmowanie innych działań wynikających z rozeznaczonych potrzeb, w tym tworzenie i realizacja programów osłonowych;
- 17) sporządzanie sprawozdawczości oraz przekazywanie jej właściwemu wojewodzie, również w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu informatycznego;
- 18) sporządzanie bilansu potrzeb powiatu w zakresie pomocy społecznej;
- 19) utworzenie i utrzymywanie powiatowego centrum pomocy rodzinie, w tym zapewnienie środków na wynagrodzenia pracowników.

Do zadań z zakresu administracji rządowej realizowanych przez powiat należy:

- 1) pomoc uchodźcom w zakresie indywidualnego programu integracji oraz opłacanie za te osoby składek na ubezpieczenie zdrowotne określonych w przepisach o powszechnym ubezpieczeniu w Narodowym Funduszu Zdrowia;
- 2) prowadzenie i rozwój infrastruktury ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
- 3) realizacja zadań wynikających z rządowych programów pomocy społecznej, mających na celu ochronę poziomu życia osób, rodzin i grup społecznych oraz rozwój specjalistycznego wsparcia.

Wielkość wydatków przeznaczonych na działalność PCPR-u w latach 2003-2005

Dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie Przasnyszu.

Analizując powyższe zestawienie, należy stwierdzić, iż wielkość wydatków przeznaczonych na działalności PCPR-u w latach 2003-2005 systematycznie rosła. W 2003 roku wydatki te wyniosły łącznie 1.548.125 zł, rok później wzrosły do 1.658.639 zł, a w 2005 roku osiągnęły poziom 2.262.518 zł. Taki stan rzeczy był efektem wzrostu wysokości środków

uzyskanych z budżetu powiatu oraz z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych. Środki finansowe pozostające w dyspozycji PCPR-u były w głównej mierze przeznaczone na prowadzenie placówek o charakterze opiekuńczo-wychowawczym, organizowanie opieki w rodzinach zastępczych, utrzymanie Centrum (zadania własne) oraz rehabilitację społeczną i zawodową osób niepełnosprawnych (środki z PFRON-u).

2.4.1. KWESTIA DZIECKA

Polityka społeczna zajmuje się dziećmi jako grupą wymagającą szczególnej troski i ochrony. Działalność na rzecz dzieci polega przede wszystkim na ochronie ich praw, wyrównywaniu szans życiowych poprzez ułatwienie dostępu do oświaty, służby zdrowia, wypoczynku oraz asekurowaniu w obliczu ryzyka życiowego. System opieki nad dziećmi potrzebującymi wsparcia organizują instytucje państwowe, samorządy, organizacje pozarządowe. Na system ten składają się m.in.:

- domy pomocy społecznej dla dzieci specjalnej troski,
- pogotowia opiekuńcze,
- domy dziecka,
- ośrodki szkolno-wychowawcze dla dzieci i młodzieży,
- ogniska i świetlice wychowawcze oraz kluby środowiskowe – placówki wsparcia dziennego zapobiegające niedostosowaniu społecznemu i osamotnieniu dzieci i młodzieży oraz zapewniające pomoc rodzicom mającym trudności w wychowaniu dzieci,
- wioski dziecięce,
- ośrodki adopcyjno-opiekuńcze,
- rodziny zastępcze,
- rodzinne domy dziecka,
- młodzieżowe ośrodki wychowawcze,
- młodzieżowe ośrodki socjoterapii.

Wszystkie te placówki wyrównują szanse dzieci i młodzieży, niemniej dziecko, dla pełnego i harmonijnego rozwoju swojej osobowości, powinno wychowywać się w środowisku rodzinnym, w atmosferze szczęścia, miłości i zrozumienia.

2.4.1.1. DZIECKO W ŚRODOWISKU

Na zapewnienie odpowiedniej pozycji dziecka w środowisku lokalnym wpływa wiele czynników, jednym z kluczowych jest możliwość korzystania ze wsparcia odpowiednich instytucji, w tym poradnictwa rodzinnego oraz pedagogicznego.

Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Przasnyszu

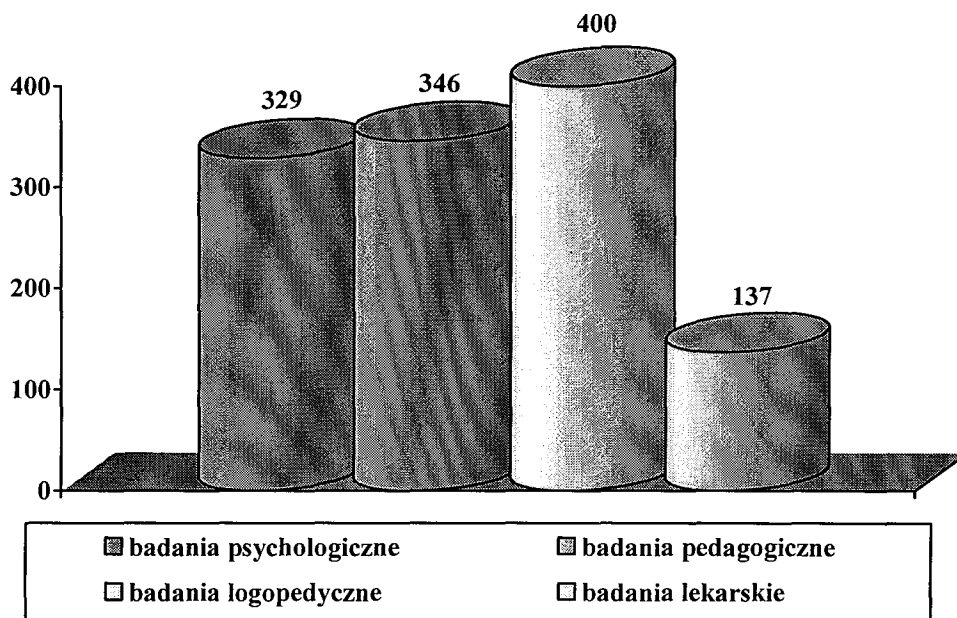
Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Przasnyszu obejmuje swym zasięgiem wszystkie placówki oświatowo-wychowawcze i opiekuńczo-wychowawcze funkcjonujące na terenie powiatu (przedszkola, szkoły podstawowe, gimnazja, szkoły ponadgimnazjalne, ośrodki szkolno-wychowawcze). Jednostka merytorycznie podlega Kuratorium Oświaty, organizacyjnie – Starostwu Powiatowemu. W roku szkolnym 2005/2006 zatrudniała 3 psychologów, 4 pedagogów, 2 logopedów oraz lekarza na ½ etatu. Pracownicy Poradni przyjęli 2.098 dzieci i młodzieży.

Celem działania Poradni jest udzielanie pomocy psychologiczno-pedagogicznej i logopedycznej dzieciom, młodzieży, rodzicom i nauczycielom. Jednostka ze względu na swój powiatowy zasięg realizuje wszystkie zadania statutowe, a więc zajmuje się diagnozą rozwoju dziecka, wspomaganie wychowawczej funkcji rodziny, dbaniem o wszechstronny rozwój dzieci i młodzieży, udzielaniem pomocy dzieciom i młodzieży niepełnosprawnej i ze specyficznymi zaburzeniami poszczególnych funkcji, udzielaniem pomocy młodzieży w rozwiązywaniu problemów w okresie dojrzewania, poradnictwem dla uczniów w dokonywaniu wyboru kierunku kształcenia i zawodu, dziećmi i młodzieżą z wybitymi uzdolnieniami, dziećmi z zaburzeniami w komunikowaniu się, wczesną interwencją, pomocą rodzicom i nauczycielom. Poradnia realizuje zadania przez:

- diagnozę – są to przeważnie badania psychologiczne, pedagogiczne, logopedyczne, po których wydaje się opinię lub orzeczenie określające dalszą drogę pomocy dla dziecka,
- terapię – terapia zaburzeń emocjonalnych dla dzieci, terapia rodzin, zajęcia logopedyczne,
- działalność profilaktyczną – profilaktyka uzależnień, wczesne wykrywanie trudności szkolnych,
- psychoedukację – zajęcia edukacyjne dla dzieci i młodzieży („Przeciwdziałanie przemocy rówieśniczej”, „Sposoby radzenia sobie z emocjami”, „Umiejętność nawiązywania kontaktów w grupie rówieśniczej”), prelekcje dla rodziców i nauczycieli,

- konsultacje, mediacje, informacje,
- doradztwo – porady indywidualne dla rodziców, nauczycieli i młodzieży.

Działalność diagnostyczna Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Przasnyszu w stosunku do dzieci z powiatu przasnyskiego w roku szkolnym-2005/2006

Dane Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Przasnyszu.

Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Przasnyszu w ramach działalności diagnostycznej przeprowadziła w roku szkolnym 2005/2006 łącznie 1.212 badań, w tym 400 logopedycznych, 346 pedagogicznych, 329 psychologicznych i 137 lekarskich. Objęto nimi dzieci w wieku do 3 roku życia, dzieci w wieku przedszkolnym, uczniów szkół podstawowych, gimnazjów oraz szkół ponadgimnazjalnych.

W rozbiciu na poszczególne kategorie formy pomocy udzielonej dzieciom i młodzieży przedstawiają się następująco:

Formy pomocy udzielonej dzieciom i młodzieży w latach szkolnych 2005/2006

Formy pomocy		Ogółem	Dzieci do 3 r.ż.	Dzieci w wieku przedszkolnym	Uczniowie szkół podstawowych	Uczniowie gimnazjum	Uczniowie szkół ponadgimnazjalnych
FORMY POMOCY POŚREDNIEJ							
Orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego uczniów	z uszkodzonym słuchem	1					1
	z uszkodzonym wzrokiem	6			3	2	1
	z niepełnosprawnością ruchową	7			2	2	3
	z przewlekłą chorobą	20		3	3	3	11
	z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim	18			11	6	1
	z upośledzeniem umysłowym w stopniu umiarkowanym lub znacznym	8		4	3	1	
	z upośledzeniem umysłowym w stopniu głębokim	4			1	1	2
	z autyzmem						
	z niepełnosprawnościami sprzężonymi	1			1		
	z zaburzeniami zachowania, zagrożonych niedostosowaniem społecznym i zagrożonych uzależnieniem	9			2	7	
	niedostosowanych społecznie						
Orzeczenia o potrzebie indywidualnego nauczania		33			20	8	5
Opinie w sprawie	wczesnego wspomagania rozwoju dziecka	22	18	4			
	przyspieszenia obowiązku szkolnego	4		4			
	odroczenia obowiązku szkolnego	4		4			
	pozostawienia ucznia kl. I-III na drugi rok	2			2		
	zwolnienia z nauki drugiego języka obcego						
	kwalifikowania do klas terapeutycznych						
	dostosowania wymagań edukacyjnych	98			60	37	1

	dysfunkcji (sprawdziany i egzaminy gimnazjalne, dojrzałości/maturalne, zawodowe)	64			23	23	18
	przyjęcia ucznia gimnazjum do oddziału przysposabiającego do pracy						
	ograniczonych możliwości wyboru kierunku kształcenia	1				1	
	skierowania do domów wczasów dziecięcych		-		-		-
Inne opinie o przebadanych		160	2	31	104	16	7
FORMY POMOCY BEZPOŚREDNIEJ							
Zajęcia prowadzone przez pracowników poradni (liczba osób objętych pomocą)	zajęcia korekcyjno-kompensacyjne	62		1	52	9	
	terapia logopedyczna	175	6	91	65	9	4
	socjoterapia	20			20		
	terapia dla zagrożonych uzależnieniem						
	zajęcia aktywizujące wybór zawodu	297				154	143
	ćwiczenia rehabilitacyjne						
	inne formy pomocy indywidualnej	50	9	1	17	24	8
	inne formy pomocy grupowej	691			524	167	
Porady bez badań i po badaniach przesiewowych		1033	27	601	349	41	15
Badania przesiewowe słuch programem „Słyszę”		10				10	
Badania przesiewowe wzroku programem „Widzę”		5				5	

Dane Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Przasnyszu.

W powyższych zestawieniach zwraca uwagę liczba dzieci objętych w szczególności pomocą logopedyczną (175), której rozmiary z roku na rok wzrastały oraz liczba przeprowadzonych zajęć aktywizujących wybór zawodu (297).

W roku szkolnym 2005/2006 pracownicy Poradni odbyli również 802 spotkania indywidualne z rodzicami, nauczycielami, wychowawcami klas oraz pracownikami służby zdrowia, sądów, policji i opieki społecznej. Z nauczycielami i wychowawcami klas odbyto 185 konsultacji. Były to głównie mediacje między nauczycielami a uczniami i rodzicami.

Przeprowadzono również 401 spotkań z rodzicami. Były to przeważnie konsultacje z rodzinami zastępczymi, konsultacje z zakresu poradnictwa rodzinnego i sądowego, indywidualne zajęcia edukacyjno-instruktażowe dla rodziców dzieci dyslektycznych i dla rodziców dzieci z wadami wymowy oraz prelekcje w Szkole dla Rodziców Oczekujących Dziecka w Przasnyszu na temat „Opieka logopedyczna od poczęcia”. Pracownicy Poradni udzielili także 181 porad pedagogom i psychologom ze szkół.

Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Przasnyszu

Głównym celem Ośrodka, którego podmiotem prowadzącym jest Rada Powiatu Przasnyskiego, jest tworzenie właściwych warunków dydaktycznych, wychowawczych, zdrowotnych i materialnych umożliwiających wychowankom prawidłowy przebieg procesów rozwoju rewalidacji i integracji. Młodzież i dzieci objęte są przygotowaniem z zakresu szkoły podstawowej, gimnazjum i szkoły zawodowej z uwzględnieniem ich indywidualnych potrzeb i możliwości.

Ośrodek oferuje rehabilitację i terapię w Szkole Podstawowej, Gimnazjum, Zasadniczej Szkole Zawodowej i Szkole Przystosabiającej do Pracy oraz miejsca noclegowe w okresie trwania nauki. Przebywają w nim dzieci i młodzież z różnym stopniem upośledzenia umysłowego (ponad 100 uczniów).

Jednostki administracyjne Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego w Przasnyszu
---

Nazwa jednostki
Specjalna Szkoła Podstawowa
Specjalne Gimnazjum
Specjalna Zasadnicza Szkoła Zawodowa
Specjalna Szkoła Przystosabiająca do Pracy
Internat

Dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Przasnyszu.

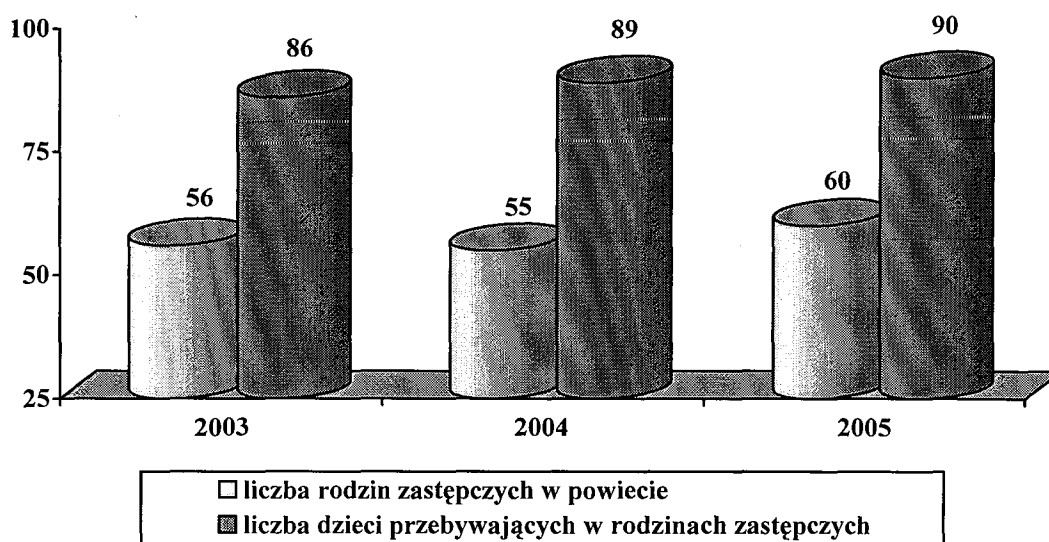
2.4.1.2. DZIECKO POZBAWIONE OPIEKI RODZINY

Znaczącą część klientów lokalnego systemu pomocy społecznej stanowią rodziny z trudnościami opiekuńczo-wychowawczymi. Najczęściej niezaradność rodziny w opiece i wychowaniu własnych dzieci łączy się z innymi dysfunkcjami, takimi jak: uzależnienie od środków psychoaktywnych, przemoc domowa, zaburzenia równowagi systemu rodzinnego w sytuacjach kryzysowych, problemy w pełnieniu ról rodzicielskich, małżeńskich, zawodowych, wyrażające się m. in. w postaci niedojrzałości emocjonalnej, problemach we współżyciu z ludźmi, trudnościach adaptacyjnych, niezaradności w prowadzeniu gospodarstwa domowego. Problemy wychowawcze w środowisku rodzinnym, szkolnym ujawniają się w postaci zachowań buntowniczych, agresywnych, konfliktowych, łamania przez dzieci i młodzież panujących obyczajów, norm, wartości.

Wyuczona bezradność prowadzi do zjawiska sieroctwa, które związane jest ze stanem pozbawienia dzieci, trwale lub przejściowo, szans wychowywania we własnej rodzinie, ze względu na brak odpowiednich warunków opiekuńczo-wychowawczych. Problem sieroctwa nie jest zjawiskiem nowym. Sieroty w coraz większym stopniu pochodzą z rodzin dysfunkcyjnych, w których panuje niewłaściwa atmosfera, konflikty rodzinne, błędy wychowawcze, brak odpowiedzialności za dzieci, są zerwane więzi uczuciowe między członkami rodziny, a szczególnie w stosunku do dziecka. Na dezintegrację rodziny wpływa również zła sytuacja materialna, mieszkaniowa, narastająca frustracja spowodowana bezrobociem.

Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych niejednokrotnie jest podstawą do organizowania zastępczych form opieki nad dzieckiem. Jedną z najbardziej dogodnych form opieki nad dzieckiem jest rodzina zastępcza. **Rodzina zastępcza** to taka rodzina, która tymczasowo lub stale opiekuje się i wychowuje dzieci, które zostały osierocone, odrzucone lub których rodzice nie są w stanie zapewnić im bezpieczeństwa i opieki. Rodzina zastępcza nie jest rodziną adopcyjną. Przyjęcie dziecka do rodziny przez małżeństwo lub osobę samotną następuje najczęściej bez zrywania więzi z rodziną biologiczną dziecka.

Rodziny zastępcze na terenie powiatu przasnyskiego w latach 2003-2005

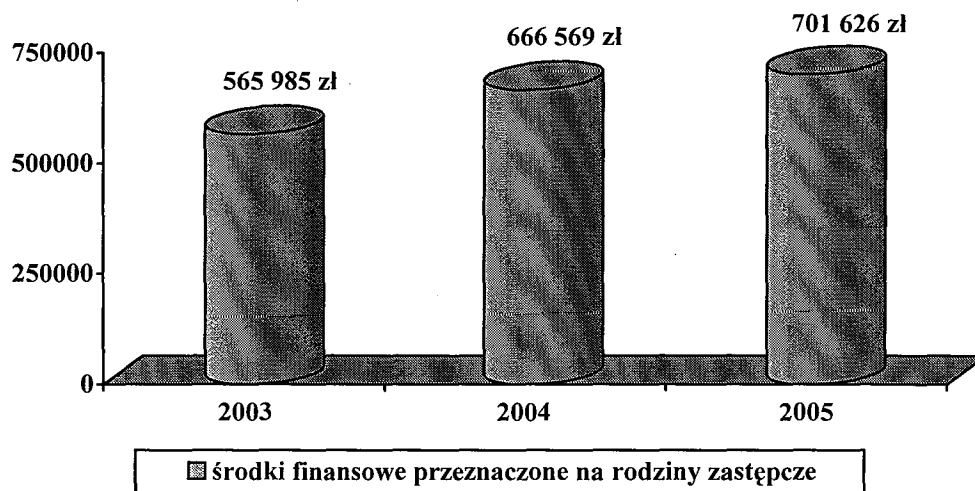
Dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Przasnyszu.

W latach 2003-2005 liczba rodzin zastępczych w powiecie przasnyskim ulegała nieznacznym wahaniom – od 56 w 2003 r. do 60 w 2005 r. Zmianom, choć nieznacznym, uległa również liczba dzieci przebywających w rodzinach zastępczych – od 86 w 2003 r. do 90 w 2005 r.

Wśród 60 rodzin zastępczych zamieszkujących w powiecie przasnyskim w 2005 roku wyodrębnić można:

- 51 rodzin zastępczych spokrewnionych z dzieckiem sprawujących opiekę nad 75 dziećmi,
- 8 rodzin zastępczych niespokrewnionych z dzieckiem wychowujących 12 dzieci,
- 1 rodzinę zastępczą zawodową niespokrewnioną z dzieckiem o charakterze pogotowia rodzinnego, wychowującą 3 dzieci. (Pogotowie rodzinne jest jedną z form sprawowania opieki nad dzieckiem w rodzinie zastępczej. Ma ono zapewnić opiekę nad małymi dziećmi - przeważnie do 10 roku życia - z rodzin, które znalazły się w trudnej sytuacji życiowej).

Środki finansowe przeznaczone na rodziny zastępcze w powiecie – dane za lata 2003-2005

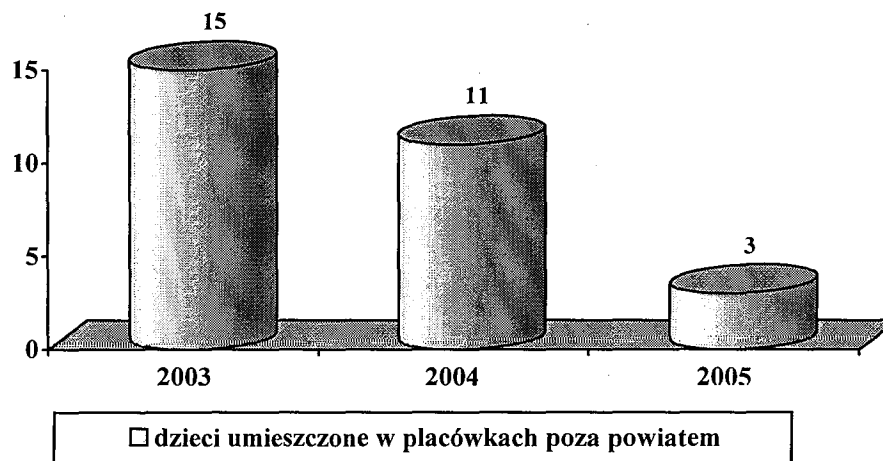

Dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Przasnyszu.

Na przestrzeni lat 2003-2005 wielkość środków finansowych przeznaczonych na rodziny zastępcze powiększała się z roku na rok. W 2003 roku wyniosła 565.985 zł, w roku następnym wzrosła do 666.569 zł, a w roku 2005 osiągnęła najwyższy poziom 701.626 zł. Kwotę tę przeznaczono na: realizację 2 świadczeń związanych z pomocą pieniężną z tytułu przyjęcia 2 dzieci do rodziny zastępczej, realizację 925 świadczeń związanych z pokryciem kosztów utrzymania dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych, realizację 244 świadczeń związanych z kontynuowaniem nauki przez 24 wychowanków rodzin zastępczych, na ponoszenie wydatków związanych z utrzymaniem dzieci przebywających w rodzinach zastępczych na terenie innego powiatu, na wynagrodzenia dla rodziny zastępczej zawodowej niespokrewnionej z dzieckiem o charakterze pogotowia rodzinnego oraz na szkolenie dla rodzin zastępczych (PCPR zorganizował w 2005 roku dwudniowe szkolenie dla rodzin zastępczych spokrewnionych i niespokrewnionych; 27 rodzin zastępczych uczestniczyło w szkoleniach okresowych z zakresu rodzinnej opieki zastępczej według programu PRIDE zatwierdzonego przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej na temat więzi rodzinnych, poczucia wartości dyscypliny). Sprawowanie nadzoru nad dziećmi powierzonymi rodzinom zastępczym wykonywane było przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie we współpracy z Sądem Rejonowym w Przasnyszu i kuratorami sądowymi. W 2005 roku u wszystkich rodzin przeprowadzono dwukrotnie wywiady środowiskowe w ramach pracy socjalnej z rodziną zastępczą oraz przedstawiono sądowi rodzinnemu sprawozdania dotyczące sytuacji opiekuńczo-wychowawczej dziecka.

Dziecku pozbawionemu częściowo lub całkowicie opieki rodzicielskiej lub niedostosowanemu społecznie powiat zapewnia opiekę i wychowanie również w placówce opiekuńczo-wychowawczej.

Liczba dzieci umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych w latach 2003-2005

Dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Przasnyszu.

W latach 2003-2005 dzieci z powiatu przasnyskiego kierowano do placówek opiekuńczo-wychowawczych funkcjonujących na terenie innych powiatów. W 2003 roku do tych placówek skierowano 15 dzieci, rok później liczba dzieci spadła do 11, zaś w roku 2005 umieszczono 3 dzieci. Na dzień 31.12.2005 roku w placówkach opiekuńczo-wychowawczych przebywało 8 dzieci z powiatu przasnyskiego.

Władze powiatu przasnyskiego zawarły 18 porozumień w sprawie umieszczenia i ponoszenia odpłatności za 25 dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych na terenie powiatów: ciechanowskiego (11 dzieci), ostrołęckiego (2 dzieci), wyszkowskiego (3 dzieci) i płońskiego (1 dziecko). Ponadto 7 dzieci umieszczono w placówkach opiekuńczo-wychowawczych w Ostrołęce, a 1 dziecko w Siedlcach. Spośród dzieci umieszczonych w placówkach spoza terenu powiatu przasnyskiego 2 trafiło do adopcji, 5 do rodziny zastępczej niespokrewnionej, 4 do Młodzieżowych Ośrodków Wychowawczych, 1 do Domu Samotnej Matki, natomiast 5 opuściło placówkę w związku z ukończeniem 18 roku życia. Dla każdego pełnoletniego wychowanka opracowano indywidualne plany usamodzielnienia, które realizowane są pod nadzorem wyznaczonego opiekuna.

Dzieci usamodzielniane – dane za lata 2003-2005

Wyszczególnienie	2003 r.		2004 r.		2005	
	Z rodzin zastępczych	Z placówek	Z rodzin zastępczych	Z placówek	Z rodzin zastępczych	Z placówek
Liczba dzieci usamodzielnianych ogółem:						
W tym w poszczególnych kategoriach wydanych decyzji						
Pomoc pieniężna z tytułu:						
1. kontynuacji nauki	29 osób	5 osób	26 osób	6 osób	24 osoby	10 osób
2. usamodzielnienia	4 osoby	6 osób	0	1 osoba	0	0
3. na zagospodarowanie w formie wyprowadki rzeczowej	2 osoby	1 osoba	1 osoba	5 osób	0	0
Ogólna kwota przyznanych świadczeń	233.268		184.227		148.809	

Dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Przasnyszu.

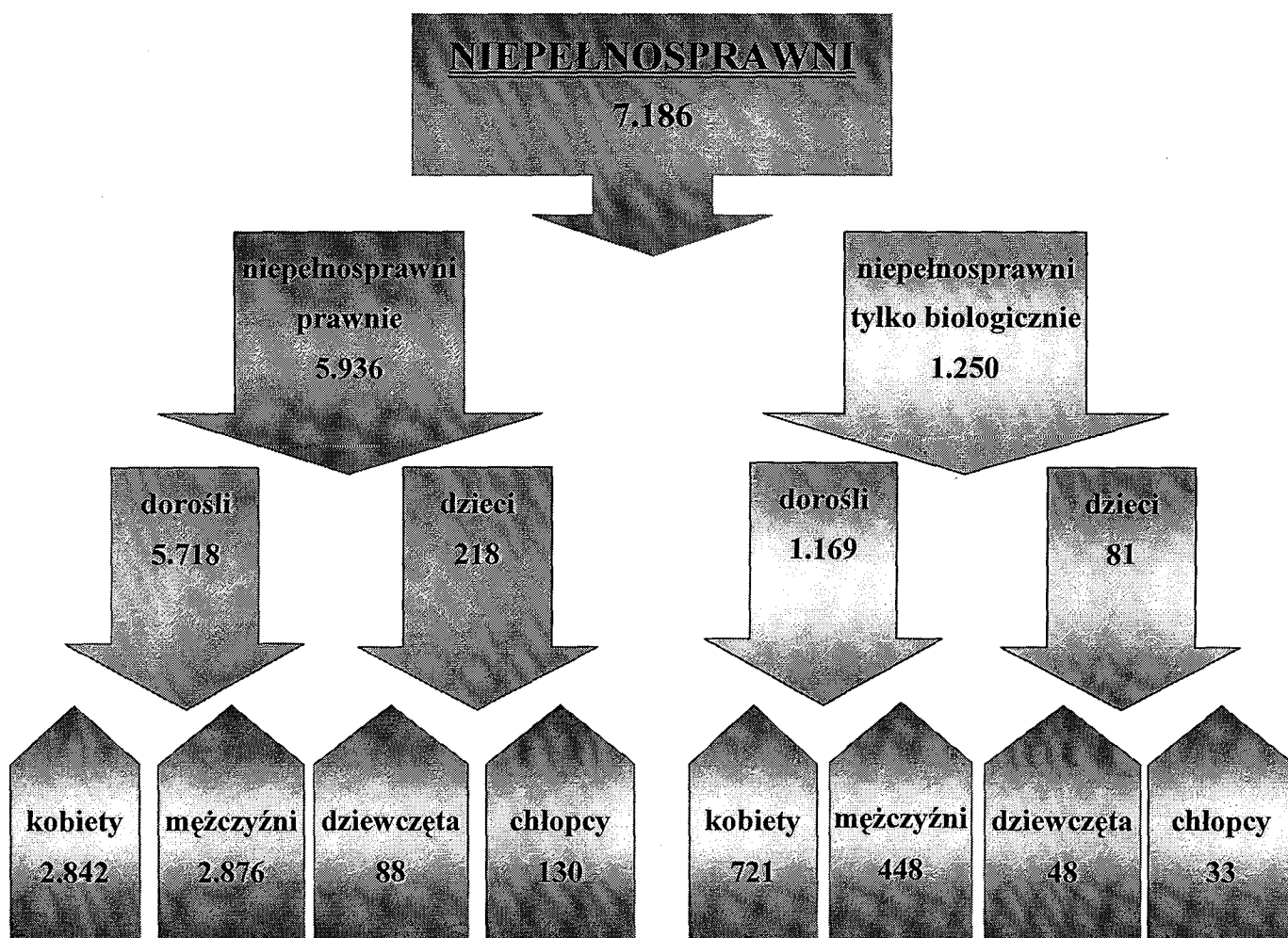
W latach 2003-2005 systematycznie spadała wielkość środków przeznaczonych na wspomaganie dzieci usamodzielnianych – z 233.268 zł w 2003 roku do 148.809 zł w 2005 roku.

Podejmując kwestię dziecka w środowisku lokalnym warto również wspomnieć o działaniach podejmowanych na jego rzecz przez organizacje pozarządowe. Zgromadzenie Sióstr Miłosierdzia św. Wincentego a'Paulo prowadzi projekt pn. Promyczek Jutrzenki. Jego zadaniem jest pomoc „dzieciom ulicy”, głównie z obszaru tzw. baraków w Przasnyszu – zapewnienie im ciepłego posiłku, możliwości spędzenia wolnego czasu i odrobienia lekcji. Ponadto Towarzystwo „Powrót z U” pomaga dzieciom i młodzieży uzależnionej i wychodzącej z nałogu, a także ich rodzinom.

2.4.2. KWESTIA NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI

W rozumieniu ustawy o pomocy społecznej niepełnosprawność oznacza stan fizyczny, psychiczny lub umysłowy, powodujący trwałe lub okresowe utrudnienie, ograniczenie bądź uniemożliwienie samodzielnej egzystencji. Tymczasem obecnie niepełnosprawność jest również rozumiana jako wynik barier społecznych, ekonomicznych oraz fizycznych, jakie jednostka napotyka w środowisku zamieszkania. W związku z tym polityka społeczna powinna promować aktywne działania na wszystkich szczeblach życia społecznego oraz aktywnie wspierać wszelkie działania na rzecz równouprawnienia osób niepełnosprawnych, a także przeciwdziałać ich dyskryminacji i tworzyć mechanizmy wyrównujące szanse życiowe oraz warunki do korzystania z przysługujących im praw.

Osoby niepełnosprawne w powiecie przasnyskim według kategorii niepełnosprawności oraz płci w 2002 roku

Dane Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002.

W roku 2002 w powiecie mieszkało 7.186 osób niepełnosprawnych (3.502 mężczyzn i 3.684 kobiety), co stanowiło 13,4% ogółu mieszkańców powiatu. Wśród niepełnosprawnych prawnie było 5.718 dorosłych (2.842 kobiety i 2.876 mężczyzn) oraz 218 dzieci (88 dziewcząt i 130 chłopców), natomiast grupę niepełnosprawnych tylko biologicznie stanowiło 1.169 dorosłych (721 kobiet i 448 mężczyzn) oraz 81 dzieci (48 dziewcząt i 33 chłopców).

Osoby niepełnosprawne mogą korzystać z pomocy finansowej ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, wypłacanych przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w oparciu o przepisy ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. Nr 123 poz. 776 z późn. zm.).

Z zakresu rehabilitacji społecznej, której celem jest umożliwienie osobom niepełnosprawnym uczestnictwa w życiu społecznym, powiat –za pośrednictwem Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie – realizuje zadania mające na celu stworzenie możliwości:

- uczestnictwa w warsztatach terapii zajęciowej,
- uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych,
- likwidacji barier architektonicznych, urbanistycznych, technicznych i w komunikowaniu się,
- dofinansowania sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych,
- dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze.

Rehabilitacja społeczna – dane za lata 2003-2005

Rok	2003 r.		2004 r.		2005 r.	
Typ działań	Dzieci i młodzież	Dorośli	Dzieci i młodzież	Dorośli	Dzieci i młodzież	Dorośli
Liczba osób korzystających z turnusów	19	83	18	99	31	128
Środki finansowe przeznaczone na turnusy	10.565	44.820	10.200	54.694	17.064	74.593
Liczba osób korzystających z pomocy ortopedycznej i środków pomocowych	42	50	87	122	102	161
Środki finansowe przeznaczone na pomoc ortopedyczną i sprzęt rehabilitacyjny	6.162	37.536	66.854	75.405	58.738	151.143
Liczba osób korzystających z dofinansowania na likwidację barier	6	22	3	28	5	24
Środki finansowe przeznaczone na likwidację barier	69.163	31.958	16.838	105.739	36.241	135.793

Dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Przasnyszu.

Na przestrzeni lat 2003-2005 wielkość środków finansowych przeznaczanych na rehabilitację społeczną ulegała wahaniom. W związku z tym zmieniała się również liczba osób korzystających z tego rodzaju pomocy. W roku 2005, w porównaniu z poprzednimi latami, nastąpił wzrost zarówno środków finansowych, jak i liczby osób korzystających z turnusów rehabilitacyjnych. W 2005 roku z turnusów skorzystało o 29 dorosłych osób więcej niż w 2004 roku i o 45 więcej niż w 2003 roku. Zwiększeniu liczby dorosłych uczestników turnusów towarzyszył wzrost wydatków – z 44.820 zł w 2003 roku, do 74.593 zł w 2005 roku. Podobnie było z rehabilitacją społeczną dzieci i młodzieży – w 2003 roku z turnusów skorzystało 19 osób, w 2004 roku 18 osób, a w 2005 roku 31 osób. Proporcjonalnie do liczby niepełnoletnich uczestników turnusów, zmieniała się wysokość wydatków (odpowiednio – 10.565 w 2003 roku,

10.200 w 2004 roku, 17.064 w 2005 roku). Jeśli chodzi o liczbę osób korzystających z pomocy ortopedycznej i środków na zakup sprzęty rehabilitacyjnego, to była ona najwyższa w 2005 roku (wzrost o 39 osób w porównaniu z 2004 rokiem w kategorii dorosłych i o 15 wśród dzieci). Środki finansowe przeznaczone na tego rodzaju wsparcie w 2005 roku były najwyższe w stosunku do wcześniejszych lat – wyniosły łącznie 209.881 zł, podczas gdy w 2004 roku – 142.259 zł, a w 2003 roku – tylko 43.698 zł. W analizowanym okresie na podobnym poziomie utrzymywała się liczba osób korzystających z dofinansowania na likwidację barier architektonicznych, technicznych i w komunikowaniu się (odpowiednio 28, 31 i 29 osób dorosłych oraz dzieci i młodzieży), przy czym pomoc w wymiarze finansowym najwyższa była w 2005 roku; wyniosła łącznie 172.034 zł, natomiast rok wcześniej – 122.577 zł, a w 2003 roku – 101.121 zł.

Szkoły specjalne funkcjonujące na terenie powiatu przasnyskiego

Nazwa szkoły	Gmina
Szkoła Podstawowa Specjalna w Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym w Przasnyszu	Miasto Przasnysz
Gimnazjum Specjalne w Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym w Przasnyszu	Miasto Przasnysz
Zasadnicza Szkoła Zawodowa Specjalna w Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym w Przasnyszu	Miasto Przasnysz
Szkoła Specjalna Przystosowująca Do Pracy w Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym w Przasnyszu	Miasto Przasnysz
Niepubliczna Szkoła z Oddziałami Przedszkolnymi „Nasza Szkoła” przy Poradni Rehabilitacji Neurologicznej dla Dzieci „AGA” w Przasnyszu	Miasto Przasnysz

Dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Przasnyszu.

Jak wynika z powyższej tabeli, w powiecie przasnyskim szkoły specjalne (podstawowa, gimnazjalna, zasadnicza, przystosowująca do pracy) funkcjonują w Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym w Przasnyszu. Ponadto przy Poradni Rehabilitacji Neurologicznej dla Dzieci „AGA” działa Szkoła Niepubliczna z Oddziałem Przedszkolnym, w Miejskim Przedszkolu Nr 2; Szkole Podstawowej Nr 1 oraz w Publicznym Gimnazjum w Przasnyszu funkcjonują Oddziały Integracyjne.

Przy okazji omawiania kwestii niepełnosprawności wśród dzieci, warto szerzej przedstawić działalność **Poradni Rehabilitacji Neurologicznej dla Dzieci „AGA”**, której zadaniem jest usprawnienie intelektualne i ruchowe dzieci upośledzonych umysłowo, zwłaszcza dotkniętych dziecięcym porażeniem mózgowym. Poradnia działa w Przasnyszu w budynku Szpitala Rejonowego jako Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej. Jest filią poradni

warszawskiej – jedyną tego typu placówką na Północnym Mazowszu. Przy Poradni funkcjonuje „Nasza Szkoła” – Niepubliczna Szkoła z Oddziałami Przedszkolnymi w Przasnyszu realizująca program rehabilitacji.

Inną placówką wykonującą zadania z zakresu pomocy społecznej, m.in. na rzecz osób niepełnosprawnych jest „**MONAR - MARKOT**” - Dom dla Ludzi Niepełnosprawnych i Matek Samotnie Wychowujących Dzieci przy Mazowieckim Centrum Pomocy Bliźniemu w Turowie. W placówce tej przebywają m.in. osoby bezdomne, wśród których duży procent stanowią niepełnosprawni. Osoby w niej przebywające mają zapewniony dach nad głową oraz podstawową opiekę medyczną. Ponadto z pozarządowych jednostek wykonujących zadania z zakresu pomocy społecznej należy wymienić ZOZ „**CARITAS**” Diecezji Płockiej w Przasnyszu. Jest to placówka opieki zdrowotnej świadcząca pomoc w miejscu zamieszkania osoby chorej i niepełnosprawnej. Dysponuje ambulansem i wykwalifikowaną kadrą medyczną i opiekunczą.

Jeśli chodzi o placówki samorządowe świadczące pomoc i opiekę osobom niepełnosprawnym, to trzeba wspomnieć o **Warsztacie Terapii Zajęciowej** utworzonym w 1994 roku, dla którego jednostką prowadzącą jest Dom Pomocy Społecznej w Przasnyszu (ul. Ruda 1). W różnych formach zajęć rokrocznie bierze udział 20 osób niepełnosprawnych. Należy wyjaśnić, że osobom tym nie zapewnia się w powiecie innej, alternatywnej formy rehabilitacji (w powiecie nie funkcjonuje Zakład Aktywności Zawodowej). Warsztat Terapii Zajęciowej finansowany jest ze środków PFRON (w 2005 roku na finansowanie jednostki przeznaczono 268.280 zł). Oferuje terapię przede wszystkim dla mieszkańców DPS-u, a także osobom upośledzonym umysłowo w stopniu znacznym z poza placówki. Terapia odbywa się w formie indywidualnej i grupowej poprzez rozwijanie umiejętności wykonywania czynności dnia codziennego oraz zaradności osobistej, a także psychofizycznych sprawności oraz podstawowych i specjalistycznych umiejętności zawodowych, umożliwiających uczestnictwo w szkoleniu zawodowym albo podjęcie pracy. Uczestnicy warsztatów realizują programy terapii indywidualnej i grupowej w 4 pracowniach: tkackiej, plastycznej, ceramicznej i gospodarstwa domowego.

Placówką powołaną do świadczenia opieki nad niepełnosprawnymi intelektualnie w stopniu lekkim i umiarkowanym jest **Środowiskowy Dom Samopomocy** w Przasnyszu. Przebywające w nim osoby mają zapewnioną rehabilitację oraz możliwość rozwoju osobowości poprzez różne rodzaje twórczości, głównie plastycznej. Środowiskowy Dom Samopomocy jest placówką typu dziennego, co umożliwia rodzinom przebywających w nim osób normalne funkcjonowanie w sferze zawodowej i społecznej.

Rehabilitacja zawodowa, której celem jest ułatwienie osobom niepełnosprawnym uzyskania i utrzymania odpowiedniego zatrudnienia zawodowego poprzez umożliwienie im korzystania z poradnictwa zawodowego i pośrednictwa pracy, jest zadaniem zleconym powiatowi przez Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.

W 2005 roku PFRON przekazał powiatowi przasnyskiemu 930.997 zł na zadania wynikające z Ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudniania osób niepełnosprawnych. W zakresie rehabilitacji zawodowej refundowano wynagrodzenie z 3 umów podpisanych w 2002 roku oraz szkolenia dla 3 osób niepełnosprawnych, które zorganizował Powiatowy Urząd Pracy. Dodać należy, że w 2005 roku nie wpłynął żaden wniosek o udzielenie pożyczki na rozpoczęcie działalności gospodarczej. Ponadto w ramach „Programu wyrównywania różnic między regionami” w analizowanym roku zostały zrealizowane 2 projekty na utworzenie i wyposażenie dwóch stanowisk pracy dla osób niepełnosprawnych, które sfinansowano ze środków PFRON: obsługa kasy i księgowości oraz utrzymanie porządku i czystości na terenie gminy. Rok wcześniej dzięki „Programowi” zakupiono 2 mikrobusy do przewozu osób niepełnosprawnych oraz wyposażono 2 nowe miejsca pracy dla osób niepełnosprawnych.

Osoby wymagające całodobowej opieki, niemogące samodzielnie funkcjonować w środowisku z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, mogą korzystać z pomocy w formie umieszczenia w domu pomocy społecznej. W latach 2003-2005 do domów pomocy społecznej skierowano 34 mieszkańców powiatu przasnyskiego. Szczegółowe dane, w rozbiciu na kategorie, zawiera poniższe zestawienie.

Mieszkańcy powiatu przasnyskiego przebywający w Domach Pomocy Społecznej w latach 2003-2005

	2003	2004	2005
Liczba osób z terenu powiatu skierowanych do DPS ogółem	23	4	7
1. W tym do Domów Pomocy Społecznej według kategorii:			
• osób w podeszłym wieku	0	0	0
• osób przewlekłe somatycznie chorych	14	3	5
• osób przewlekłe psychicznie chorych	0	0	0
• dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie	9	1	2
• dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie	0	0	0
• osób niepełnosprawnych fizycznie	0	0	0
1. Środowiskowych Domów Samopomocy	0	0	0
Liczba osób oczekujących na miejsce w DPS	0	0	0
Mieszkańcy powiatu przebywający w DPS (ogółem, także w innych powiatach)	9	1	0

Dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Przasnyszu.

Analizując powyższe zestawienie, należy zwrócić uwagę na znaczny spadek w latach 2004-2005 liczby osób z terenu powiatu skierowanych do domów pomocy społecznej.

Na terenie powiatu przasnyskiego funkcjonują dwa domy pomocy społecznej, tj. DPS dla osób niepełnosprawnych intelektualnie z 200 miejscami oraz DPS dla osób przewlekle somatycznie chorych z 125 miejscami. Według stanu na 31.12.2005 w obu placówkach przebywały 302 osoby.

W powiecie przasnyskim od 2003 roku działa **Powiatowa Społeczna Rada do spraw Osób Niepełnosprawnych**. W 2005 roku jej działania skupiały się na:

- opiniowaniu propozycji zadań oraz podziału środków PFRON,
- wydawaniu opinii na temat przystąpienia powiatu do „Programu wyrównywania różnic między regionami” (obszar D – likwidacja barier transportowych, obszar C – wyposażenie nowych miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych),
- współpracy z PCPR.

Podjmując kwestię niepełnosprawności, należy również dodać, iż w 2003 roku Rada Powiatu Przasnyskiego przyjęła Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych w Powiecie Przasnyskim na lata 2003-2007. Jego celem jest stworzenie nowoczesnego systemu wsparcia osób niepełnosprawnych i ich rodzin poprzez działania edukacyjne, rehabilitacyjne i lecznicze. W ramach realizacji Programu m.in. likwidowano bariery architektoniczne w obiektach użyteczności publicznej (pochylnia w Banku Spółdzielczym w Przasnyszu), wspierano osoby niepełnosprawne w zakresie rehabilitacji zawodowej oraz wyposażano osoby niepełnosprawne w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze (dofinansowanie w kwocie 209.881 zł udzielono 263 osobom).

2.5. KWESTIA OSÓB BEZROBOTNYCH

Statystyki dotyczące bezrobocia w znacznym stopniu zniekształcają obraz zjawiska ze względu na duży stopień tzw. bezrobocia utajonego oraz powszechności „pracy na czarno”. Bezrobocie powoduje, że standard życia wielu ludzi stale się obniża i rozszerza się obszar patologii społecznej.

Bezrobotnym, zgodnie z definicją ustawową, jest osoba pozostająca bez pracy, ale jednocześnie zdolna i gotowa do jej podjęcia w pełnym wymiarze czasu. Bezrobocie, przyczyniając się do zubożenia materialnego, w bezpośredni sposób wpływa na poziom życia rodzin, wywierając negatywne skutki zwłaszcza w postaci: